

ת"פ 18989/05/16 - מדינת ישראל נגד בר ספנות וסחר בע"מ, בר ספנות (2006) בע"מ

בית הדין האזורי לעבודה באר שבע

מדינת ישראל נ' בר ספנות וסחר בע"מ ואח'
ת"פ 18989-05-16
42470-04-16
26 אפריל 2021

לפני כבוד השופט יוסף יוספי

המאשימה: מדינת ישראל
ע"י ב"כ: עו"ד ישראל שניידרמן

-

הנאשמים: 1. בר ספנות וסחר בע"מ
2. בר ספנות (2006) בע"מ
3. שמעון אזולאי
ע"י ב"כ: עו"ד אדוארדו גאנץ

הכרעת דין

1. לפנינו שני כתבי אישום.

במסגרת תיק 42470/04/16 הואשמו נאשמות 1-2 באי תשלום שכר מינימום, עבירות על סעיף 2 ו-14 לחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987 (6 יחידות עבירה); וכן באי הסדרת ביטוח רפואי לעובדים זרים - עבירה בניגוד להוראות סעיפים 31 ו-2(ב)(3) לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 (3 יחידות עבירה).

בתיק 18989/05/16 הואשמו נאשמות 1 ו-2 באי מילוי דרישת מפקח, עבירות על סעיף 15ב(ג) לחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987 וכן על סעיפים 3 ו-36 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954 (4 יחידות עבירה).

נאשם 3 הואשם בעבירות על סעיף 15 (אחריות מנהלים) יחד עם סעיפים 2 ו-14 לחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987 (3 יחידות עבירה).

יצוין כי העובדים נשוא כתב האישום הינם מסרילנקה, ולא היו בתקופה הרלוונטית אזרחי ישראל או תושביה.

עמוד 1

2. לאחר קיום מסכת הראיות סיכמו הצדדים את טענותיהם בכתב, כאשר המאשימה הגישה גם סיכומי תשובה.

3. אין חולק כי הנאשמות 1 ו-2 הינן חברות פרטיות, אשר עוסקות בענף הימאות והדייג, וכן שהנאשם 3 במועד הרלוונטי היה נושא משרה בהן.

4. **לטענת המאשימה**, הנאשמים היו צריכים לקבל היתר להעסקתם של העובדים נשוא כתוב האישום, וזאת על פי **חוק עובדים זרים**, היות והעובדים היו מהגרי עבודה שעבדו בדייג.

העובדים הגיעו לעבוד אצל הנאשמות לתקופה בלתי מוגבלת. **חוק הספנות** (ימאים) חל גם על כלי שיט זר בשליטה של גורם ישראלי, והוא קובע כי כלי שיט זר הרשום בפנקס הרישום לפי חוק זה יחולו עליו, על הגורם הישראלי שהוא בעל שליטה בו, על איש צוות ישראלי המשרת בו ועל איש צוות אחר המשרת בו אם הסכים לכך, הוראות חוק הספנות כאילו כלי השיט הזה רשום בישראל. דהיינו, הוראות החוק חלות על כל ימאי בכלי שיט ישראלי, בין אם הימאי ישראלי או זר, ובכל מקרה על כל מעסיק ישראלי. הסמכות של משרד העבודה ומפקחים שהוסמכו מטעמו הינה סמכות שחלה על כל חקיקת דיני העבודה, לרבות מצבים בהם הסמכויות של שר העבודה מקבילות לאלה של שרים אחרים. כמו לדוגמה במקרה דנן, שהסמכות להפעלת חוק הספנות היא למשרד התחבורה, אך בעניינים ספציפיים הקשורים לענייני עבודה וליחסי עבודה ניתנה גם סמכות מקבילה לשר העבודה, כשר האמון על הפיקוח על יחסי עובד מעסיק. משנת 2003 סמכויות האכיפה שהיו נתונות לשר העבודה הועברו לשר התמ"ת, כאשר במועד פתיחת החקירה למפקחים שניהלו אותה היו מלוא הסמכויות מכוח הדין לפעול כנגד החשודים, ובהמשך בשנת 2016 הועברה הסמכות למשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. לפיכך, אין כל בסיס לטענות הנאשמים ביחס להיעדר סמכות של משרדי ממשלה שניהלו את החקירות.

מדוח הפעולה של גב' מויאל מיום 1/3/11 עולה, כי אמנם נכתב כי בבדיקת נציג משרד הפנים נמצא כי יש לעובדים אשרה של דייג, קרי אשרת כניסה לישראל, אך לא היה ברשות המעסיק היתר להעסקה על פי חוק עובדים זרים.

תחום עיסוקן של הנאשמות הינו רק בענף הדייג, ובתחום זה עבדו העובדים נשוא כתבי האישום. גם לפי העתירה המנהלית והמסמכים שהופקו עולה, כי דובר בעובדים זרים שבאו לעבוד בענף הדייג שדרש היתר של משרד החקלאות, ולכן הם היו צריכים לקבל אשרת כניסה והמעסיק היה צריך לקבל היתר העסקה. בנסיבות המקרה דנן, אין כל הבדל בין המונח עובד לבין המונח "ימאי", היות וחוקי העבודה יחולו ביחס לשני המונחים. מעדותם של העובדים עלה שבוצעה עבודה של שעות רבות, אשר חלקה התבצעה בים וחלקה ביבשה, אך העובדים לא קיבלו ולו שקל אחד.

לעובדים לא הונפקו תלושי שכר, ואף לא נמסרו כאלה למאשימה. בנוסף, לא הונפקו ביטוחים רפואיים לעובדים הזרים.

הנאשמת 2 כפרה ברוב הסעיפים כפירה סתמית ללא כל גיבוי וביסוס, ובניגוד להסכמי ההעסקה.

לאחר פתיחת החקירה, הנאשמים התעלמו מדרישות רבות שנתקבלו כדין, ואף הוזמנו לחקירה תחת אזהרה, אך מעולם לא התייצבו לחקירות ולא טענו דבר.

הן מר חיים אזולאי והן מר שמעון אזולאי ידעו על החקירה וכן על הדרישות שנשלחו אליהם ואל החברות המעסיקות. הפקחים היו בקשר איתם, ואישורי המסירה היו חתומים.

לסיכום, טענה המאשימה כי העובדים הגיעו לעסוק בתחום הדייג, קרי כניסתם היתה במסווה של ימאים, וככל הנראה כדי לעקוף את מסלול קבלת אשרה ורשיון לעובדים כחוק. עדויותיהם המוקדמות של העובדים היו אותנטיות ועקביות, והנאשמים לא הציגו ולו מסמך אחד שיסתור טענותיהם. כמו כן, אין בפי הנאשמים כל טענה כדי להעיד על חוסר תום לב כה קיצוני מצד המאשימה שיש בו להביא לביטול האישומים מטעמי הגנה מן הצדק. התנהגותם של הנאשמים לאורך כל החקירה היא ההיפך הגמור ממצבים בהם ניתן לייחס התנהגות שערורייתית למאשימה, ולא היתה כל פגיעה בזכויותיהם.

5. **לטענת הנאשמים**, יש להורות על זיכוי מוחלט של כל הנאשמים מכל אשמה פלילית, ולקבוע כי לא היה כל בסיס חוקי להחלטה על הגשת כתב אישום וגם שלא היתה כל ראיה היוצרת בסיס לכאורה לאשמה כלשהי על פי דין. המאשימה לא סיכמה טענותיה ביחס לעניינים שעלו בדיונים, לגבי סוגי הראיות ומשקלן, וגם לגבי החלטות בית הדין בטענות המקדמיות ולגבי זהות המאשימה וזהות המפקחים שהיו מעורבים בפרשות שפורטו בכתבי האישום.

לטענת הנאשמים, דיני העבודה בישראל אינם חלים על היחסים בין ימאי זר לבין בעל כלי שיט, היות ומעמדו של ימאי זר הוא עניין של סטטוס המוסדר במשפט הימי הבינלאומי.

המאשימה החליטה להגיש כתבי אישום בתיקים אלו בהיעדר חוקיות מובהקת ובהיעדר הגינות כלפי כל אחד מהנאשמים, ואין כל בסיס עובדתי או משפטי להרשעת הנאשמים בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום. הנאשמים הוכיחו כי לא מדובר בעובדים אלא בימאים זרים, שאין סמכות למשרד הכלכלה לפקח על עבודתם או להטיל קנסים בעניינים הקשורים להעסקתם. בניגוד לטענת המאשימה, שר העבודה באמצעות מפקחי העבודה לא הפעיל את סמכותו ולא העניק למפקחי עבודה סמכות לפקח על ימאים זרים. הימאים נכנסו במעבר גבול כדין, באישור פקח רשות הגבולות מטעם משרד הפנים שחתם על אישורי כניסה, החזיקו בפנקס ימאי זר, שירתו כחלק מצוות אוניה שיצאה מישראל לנמלים במדינות זרות, ולאחר מסע שיט חזרו לישראל. הגוף האחראי על העסקת ימאים זרים כחלק מצוות אוניות הוא משרד התחבורה בלבד. בתקופות הרלוונטיות שר העבודה ושר הכלכלה לא היו מוסמכים לפקח על עבודת הימאים, והתיקון בנושא משנת 2016 אינו חל רטרואקטיבית.

הנאשמים הוכיחו רישום כוזב בתעודות עובד ציבור. ממונה הבדיקות על הגבולות אישר בעדותו שקיים הבדל מהותי בין הרישום בתעודת עובד ציבור לבין אישורי בקר הגבולות. עוד טען, כי אילו ידע מראש שמדובר בימאים, הוא לא היה מגיש את תעודות עובד הציבור שהוגשו לבית הדין, וכן שעובד זר אינו מקבל אשרת תייר.

מנכ"ל הנאשמת 2 מסר עדות מפורטת, בה תיאר את הליך גיוסם של הימאים הזרים באמצעות סוכנות ימאים זרים הפועלת במדינתם.

העסקת ימאים זרים כפופה לדיני הימאות, וכך גם תנאי שכרם. מדינת ישראל מופיעה כחלק מהמדינות הכפופות לכללי העסקה של ימאים זרים בהתאם לכללי שכר מינימום של ימאים זרים. הנאשמים הוכיחו באמצעות עדותו של מר חיים אזולאי, כמנכ"ל בפועל של בר ספנות, שהנאשמות 1-2 כרתו חוזה שירות עם ימאים זרים לפי הזכות הקיימת בהתאם למשפט הימי.

חוק שכר מינימום אינו חל על תנאי העסקת ימאים זרים לפי המשפט הימי הבינלאומי, ואין זכות לימאי זר לתבוע שכר מינימום בהתאם לחוק שכר מינימום, שאינו חל על תנאי שירותו כימאי זר.

לא הוכח כי נאשמות 1-2 הפרו הוראת מפקח. הנאשמות 1-2 לא הפריעו למפקח העבודה מלהשתמש בסמכויותיו, לא סירבו לענות על שאלות ואף לא נחקרו בחקירה פלילית. העבירות שפורטו בכתב האישום לא מגדירות אי מילוי הוראת מפקח כעבירה פלילית, ולכן יש להוסיף שמפקח משרד הכלכלה חקר ולא משרד העבודה, ולכן יש לזכות את הנאשמים מכל אשמה. בנוסף, כל המפקחים שנחקרו בתיק זה העידו שלא היה כל חשד לביצוע עבירה, אלא שהם קיבלו את התיק לצורך השלמת חקירה. הנאשמות לא נחקרו, וגם אף אחד מהימאים לא נחקר, ותלונה לא הוגשה ככל הנראה. כמו כן, לא הוכחה אחריות פלילית של נאשם 3, ואין בסירובו להתייצב לחקירה פלילית או להציג מסמכים משום עבירה פלילית. עוד טענו הנאשמים 1-3 כי המאשימה לא הוכיחה את היסוד העובדתי של העבירה וגם לא הוכיחה מודעות מצידם.

בתיק 42470-04-16 בוטלו האישומים כנגד נאשמים 3-4, וותרו האישומים רק נגד הנאשמים 1-2. החקירה בתיק זה נוהלה רק כנגד נאשמת 1, ורק אחר כך נשלחה על ידי גב' יחזקאל הודעת קנס מזויפת גם לגבי נאשמת 2 מיום 24.4.14. המפקחת יחזקאל לא פיקחה על נאשמת 2, וזאת מאחר והימאים הזרים הפסיקו שירותם כמה ימים לאחר 19.11.11.

תקופת ההעסקה שרשומה בכתב האישום מנוגדת לעדותו של העובד פרננדו, שהעיד כי עבד 5 ימים.

השלמת החקירה על ידי המפקחת אלדר כנגד נאשמת 2 בוצעה בהמשך להודעת קנס מזויפת של החוקרת יחזקאל לאחר הגשת בקשה להישפט. עדה זו לא ידעה לענות על שאלות מרכזיות כמו מי הגורם שנתן לה הנחיות ומה היתה מטרת השלמת החקירה. גביית עדויות העובדים ע"י המפקחים לא צורפה לחומר החקירה וגם לא לפרוטוקול העדות המוקדמת. יש לפסול את העדות המוקדמת של הימאים בתיק 42470-04-16 שנגבתה במסגרת תיק 23820-09-11; עסקין באמירות חוץ שגבתה משטרת ישראל, כך שאין קשר בין פעולות הפקחים לבין חקירת המשטרה, ולכן לא ניתן לראות בעדות הימאים כעדות מוקדמת לפי הדין. תקופת ההעסקה שפורטה בכתב האישום לא הוכחה כלל וכלל. השוטרת (גב' מויאל) הבינה מהבדיקה שערכה כי מדובר בימאים זרים חוקיים ושדרכוניהם נמצאים אצל קפטן האוניה או בביקורת הגבולות. בית המשפט לימאות הוא המוסמך לדון בתביעה כספית לשכרו של ימאי זר. הימאים נכנסו בידיעת משרד הפנים ובהסכמתו. הנאשמים קיבלו מהמדינה אישור להעסיק ימאים זרים. הרגולטור היחיד שמוסמך לחקור ולפקח ביחס להעסקת ימאים זרים הוא אך ורק משרד התחבורה.

בית הדין נתן למאשימה הזדמנויות רבות ושונות לשקול עמדתה מחדש ולחזור בה מכתב האישום. המאשימה לא הוכיחה שהיה מקרה אחר בפסיקה בו הוגש כתב אישום כלשהו בנוגע להעסקת ימאי זר, הגם שחלפו 9 שנים ממועד חקירת הימאים הזרים שלא כדין ומהטלת קנס מנהלי שלא כדין.

לאור כל האמור לעיל, יש להורות על זיכויים של הנאשמים בשני התיקים.

דין והכרעה

6. במסגרת הכרעת הדין בתיק דנן סיכמו הצדדים את טענותיהם ביחס לשני כתבי האישום, וזאת בהמשך לניהול ההליך שהתבצע ביחס לשני כתבי האישום במסכת ראיות אחת. יצוין, כי הנאשמים כפרו באישומים נגדם ולפיכך התקיימה מסכת ראיות.

נדון להלן בכל תיק בנפרד.

תיק 18989-05-16

7. כבר בפתח הכרעת הדין ובהתאם לאמור בסעיף 182 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) תשמ"ב-1982, הנני מודיע כי החלטתי לזכות את הנאשמים מהעבירות שיוחסו להם בכתב האישום בתיק 18989-05-16.

לנאשמות 1 ו-2 יוחסו עבירות על סעיף 15ב(ג) לחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987 ועל סעיפים 3 ו-36 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954.

נאשם 3 הואשם בעבירות על סעיף 15 (אחריות מנהלים) יחד עם סעיפים 2 ו-14 לחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987 (3 יחידות עבירה).

מפאת חשיבות הדברים יובאו להלן הסעיפים הרלוונטיים יחד עם ההתייחסות אליהם.

חוק שכר מינימום, התשמ"ז - 1987 8.

15"ב. (א) ...

(ב) ...

(ג) התעורר חשד לביצוע עבירה לפי חוק זה, רשאי מפקח עבודה -

(1) לחקור אדם שלדעתו יש לו מידע הקשור לביצוע העבירה;

(2) לתפוס חפץ, לרבות מסמך הקשור לביצוע העבירה."

9. מעיון בסעיף 15ב(ג) לחוק שכר מינימום עולה, כי הסעיף מתאר את סמכויות מפקחי העבודה במקרים בהם התעורר חשד לביצוע העבירה לפי חוק שכר מינימום. סעיף זה מעניק למפקח סמכות לחקור אדם בנסיבות המתעוררות שם, וכן לתפוס חפץ או מסמך.

דא עקא, אין בסעיף זה כל ענישה אותה ניתן להטיל על נאשמים, וכל שיש בו הוא רק סמכות לחקור.

לפיכך, לא ניתן להרשיע את הנאשמות 1 ו-2 בעבירה על סעיף 15ב(ג) לחוק שכר מינימום.

מצב דומה קיים ביחס ליתר סעיפי כתב האישום, ונפרט.

10. חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954.

"סמכויות מפקח עבודה (תיקון מס' 2) תשמ"ב-1982"

3. בנוסף לכל סמכות הנתונה למפקח עבודה בכל חיקוק, נתונות לו לשם מילוי תפקידיו סמכויות אלה:

- (1) להיכנס בכל עת לכל מקום שיש לו יסוד להניח כי מועסקים בו בני אדם, או שהם עומדים להיות מועסקים בו, או נעשית בו, עבודה לצרכי עסק או משלח יד (להלן בפרק זה - מקום עבודה);
- (2) לבדוק במקום עבודה את סדרי העבודה ואת סידורי הבטיחות, הגיהות והרווחה, ובין השאר גם את המתקנים, המכונות, הציוד ותהליכי העבודה;
- (3) לברר את הסיבות והנסיבות של תאונות העבודה;
- (4) לחקור - בין לבדו ובין בפני אדם אחר - בכל ענין שהוא מתפקידי השירות, כל אדם הנמצא במקום עבודה, וכל אדם שיש למפקח יסוד להניח שהוא עובד או עבד במקום עבודה אך לא יידרש אדם לתשובה או לעדות העלולות להפיל; מפקח עבודה רשאי לרשום בפרוטוקול את תשובותיו והודעותיו של הנחקר, ודין הפרוטוקול כדין הודעה שנרשמה לפי סעיף 2 לפקודת הפרוצידורה הפלילית (עדות), והסעיפים 3 ו-4 לאותה פקודה חלים עליו;
- (5) לבדוק כל פנקס, תעודה, דין וחשבון או מסמך אחר, שניהולם, קיומם או הגשתם היא חובה על פי חיקוק שביצעו בידי שר העבודה, ולהעתיק מהם;...

...

עונשין

36. (א) מי שעשה אחד מאלה:

- (1) הפריע למפקח עבודה מהשתמש בסמכויותיו; או
 - (2) סירב להשיב למפקח עבודה על שאלה שהוא חייב להשיב עליה; או
 - (3) עבר על הוראות סעיף 35;
- דינו - מאסר ששה חדשים או קנס 500 לירות, או שני העונשים כאחד.

- (ב) מעסיק שעבר על הוראות הסעיפים 16(ב) או 23(2) או שמסר ללא יסוד מספיק הודעה, לפי סעיף 7(ב), למפקח עבודה אזורי על הרחקת גורם סכנה, או שלא מילא אחרי הוראה על פי סעיף 25(א), דינו - קנס 500 לירות.
- (ג) מי שלא שלח למפקח עבודה אזורי או למוסד הודעה או מסמך, או העתק מאלה, והוא חייב לעשות זאת לפי חוק זה, דינו - קנס 50 לירות.
- (ד) מי שלא קיים הוראה של מפקח עבודה שניתנה לפי סעיף 3(7) או שעבר על הוראות סעיף 8(א), דינו - מאסר ששה חדשים או קנס 50,000 שקלים.
- (ה) נעברה עבירה לפי חוק זה או תקנות לפיו בידי חבר-בני-אדם, מואגד או בלתי מואגד, יאשם בה גם כל מי שבעת ביצועה היה מנהל פעיל, בא-כוח או שותף פעיל בחבר, זולת אם הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו ושנקט כל האמצעים הנאותים כדי להבטיח קיום הוראות החוק והתקנות לפיו."

11. כפי שניתן לראות, **בסעיף 3 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה** תוארו סמכויות נוספות למפקחי העבודה.

בנוסף, **בסעיף 36 לחוק זה** צוין העונש הניתן למי שהפריע למפקח להשתמש בסמכויותיו או סירב לענות על שאלה שהוא חייב להשיב עליה.

מעיון **בסעיף 3 לחוק זה** עולה, כי הוא נועד לאפשר למפקח להיכנס למקום עבודה, ושם לחקור "כל אדם הנמצא במקום עבודה, וכל אדם שיש למפקח יסוד להניח שהוא עובד או עבד במקום עבודה, אך לא ידרש אדם לתשובה או לעדות העלולות להפילו".

עולה כי תכלית הסעיף היא לחקור במקום העבודה כל אדם הנמצא שם, וכל אדם שהמפקח סבור שהוא עובד שם. לאור זאת, לאותם אנשים גם ניתנה הזכות להמנע מהפללה עצמית.

סעיף 36 לחוק זה קובע את עונשו של מי שהפריע למפקח עבודה להשתמש בסמכויותיו או סירב להשיב למפקח עבודה על שאלה. מכאן ברור, כי השילוב של שני הסעיפים מיועד למצב שבו מפקח נכנס לשטח מקום עבודה, רואה שם אדם, שואל אותו שאלה ואותו אדם אינו משיב, או שאותו אדם מפריע למפקח לממש את סמכויותיו.

במקרה דנן, המפקחים לא ביקשו לחקור את הנאשמים בשטח מקום העבודה, אלא שלחו להם על פי הנטען זימון לחקירה באזהרה, וכן שלחו להם דרישות להמצאת מסמכים. המעשים המיוחסים לנאשמים, אי התייבבות לחקירה למרות שיגור בדואר של זימון, ואי המצאת מסמכים למרות שיגור בדואר של דרישה, אינם מהווים הפרעה למפקח או סירוב להשיב למפקח במובן **סעיפים 3 ו-36 לחוק**.

לאור האמור לעיל, יש לזכות את הנאשמות 1 ו-2 מהמיוחס להן בכתב אישום זה, עבירות על **סעיף 15ב(ג) לחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987** ועל **סעיפים 3 ו-36 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954**.

12. כפי שצוין לעיל, מצאתי כי יש מקום להורות גם על זיכוי של נאשם 3 מהאישומים המיוחסים לו, ואפרט.

בהתאם לסעיף 15 לחוק שכר מינימום, משזכו התאגידים (הנאשמות 1 ו-2) אין מקום להרשיע את נאשם 3 ששימש בהן כנושא משרה בזמנים הרלוונטיים.

מעיון בסעיפי האישום עולה, כי נאשמות 1 ו-2 כלל לא הואשמו באי תשלום שכר מינימום, אלא רק נאשם 3, שכאמור לא היה "המעסיק" כנדרש בסעיף 14 לחוק זה, אלא רק שימש נושא משרה בתאגיד.

עם זאת, בכל מקרה, משזכו הנאשמות 1 ו-2 כמפורט לעיל, ולחילופין משלא הואשמו בעבירה על חוק שכר מינימום, יש לזכות את הנאשם 3 מהעבירות המיוחסות לו על חוק שכר מינימום.

13. מכל האמור לעיל עולה, כי יש לזכות את הנאשמים מכלל האישומים שיוחסו להם בכתב האישום בתיק 18989-05-16.

תיק 42470-04-16

14. בתיק 42470-04-16 נותרו נאשמות 1 ו-2, וזאת לאחר שבית הדין הורה על ביטול האישומים כנגד נאשמים 3 ו-4 מחמת התיישנות.

במסגרת תיק 42470/04/16 הואשמו נאשמות 1-2 באי תשלום שכר מינימום, עבירות על סעיפים 2 ו-14 לחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987 (6 יחידות עבירה); וכן באי הסדרת ביטוח רפואי לעובדים זרים - עבירה על הוראות סעיפים 31 ו-2(ב)(3) לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 (3 יחידות עבירה).

15. במענה לכתב האישום כפרו הנאשמות באישומים, תוך שצינו כי נאשמת 1 הינה חברה פרטית שעסקה בעבר בענף הימאות והדייג והפסיקה את פעילותה בסמוך לשנת 2011, ונאשמת 2 עסקה בתחום הימאות מחוץ למים הטריטוריאליים של מדינת ישראל, לרבות הובלת מטען וסחר. בנוסף, טענה נאשמת 2 כי אין מדובר בעובדים, אלא בימאים זרים שביקשו לשרת על הספינה בהתאם למשפט הימי הבינלאומי, וממילא הם הועסקו רק למשך מספר ימים בודדים (19.1.11-25.1.11), והפסקת שירותם נעשתה על ידם תוך התארגנות פסולה מצידם. הימאים לא הועסקו בתנאים מחפירים, ותנאי שירותם היו כשל ימאים על הספינה.

16. מהמסכת העובדתית אשר נפרשה בפני בית הדין עלה כי יש להרשיע את הנאשמות במיוחס להן בכתב האישום, קרי, ביחס לעבירות של אי תשלום שכר מינימום ואי הסדרת ביטוח רפואי, וזאת ביחס לשלושת העובדים נשוא כתב האישום. ונפרט.

17. ממסכת הראיות עלה, כי העובדים נשוא כתב האישום לא היו ימאים, אלא היו מהגרי עבודה בענף הדיג, דהיינו עובדים זרים לכל דבר ועניין. הנאשמות לא הצליחו להראות ספק סביר לשם הפרכת טענות המאשימה.

יצוין, כי עלה שלא נפל פגם בניהול החקירה. הוכח כי גורמי החקירה האחראים היו אלו שניהלו את החקירות בהתאם לנהלים, תוך הפעלת הסמכויות שניתנו להם על פי דין, בהתאם ל**נוהל הפעלת סמכויות הפקח** מטעם רשות האוכלוסין וההגירה (ה/12); ובין השאר בהטלת הקנסות המנהליים ותוך מתן מענה להשגות שהעלו הנאשמות ביחס לקנסות, והכל בהתאם למפורט במכתב המאשימה מיום 29.11.15 (ה/8).

למעשה, בביקורת של משטרת ישראל מיום 1.3.11 כפי שעולה מדוח הפעולה של השוטרת מויאל מורן, עלה כי העובדים נשוא כתב האישום שהו בנמל בהתאם לתעודת מעבר שבה יש להם אשרת שהייה בנמל, וכן שמבדיקת נציג משרד הפנים עלה כי "הם חוקיים" בעקבות האשרה של הדיג שלהם. יצוין, כי דוח הפעולה נערך על ידי שוטרת מיחידת מחלק סחר בבני אדם, אך עולה ממנו כי העובדים הסתובבו בנמל אשדוד בסמוך לרציפים, וכן שהם היו יוצאים מהנמל לעיר אשדוד בימי החופש שלהם בסופי שבוע.

18. גב' מויאל גבתה הודעות מהעובדים נשוא כתב האישום, כך למשל מהעובד הראשון נשוא כתב האישום (מא/7); ועולה מהודעתו כי הגיע לישראל למטרת עבודה בדיג בסירה השייכת לנאשמות 1 ו - 2. עוד עלה מהודעתו, כי עבד כדיג לכל דבר ועניין, כאשר לעיתים נותר בים מספר ימים לאחר גיחות לנמל ולעיתים חזר לנמל באותו יום, והכל כדי לפרוק את הסחורה, עד שהעובדים התלוננו על תנאי העבודה וזאת לאחר 4.2.11. עוד עלה מהודעתו, כי לאחר השבוע הראשון ביצעו העובדים עבודה בהתנדבות, ומאחר ולא היתה להם ברירה נותרו הם לישון בסירה השבורה.

גם מהעובד מספר 3 בכתב האישום נגבתה הודעה, וממנה עלה כי הגיע לארץ ביום 19.1.11 לעבוד כדיג, תוך שהוא חותם עוד בסרילנקה ארץ מוצאו על חוזה עבודה בשפה האנגלית, בזמן שהוא בשדה תעופה עובר לנסיעתו. גם מהודעתו של עד זה עלה, כי עבד באוניית דיג קטנה, כאשר העבודה כללה גם גיחות לים וחזרה לנמל, וכן שקפטן האוניה היה נותן את ההנחיות. עוד מסר העובד, כי לאחר שבוע עבודה בערך ציין שרוצה לחזור הביתה, והמשיך לשהות בנמל ואף הסתובב בחוף אשדוד.

גם עובד מס' 2 לכתב האישום מסר הודעתו לגב' מויאל ביום 23.2.11 (מא/2). גם מהודעתו עלה כי עבד בדיג, וכן שלא קיבל כספים כלל.

עוד עלה מהודעותיהם של העובדים, כי הם הגיעו לארץ באמצעות חברת כוח אדם, ולא באמצעות חברה ימאית המכשירה עובדים כימאים.

19. גם מעדותם המוקדמת של עובדים אלה בבית הדין (במסגרת תיק 23820-09-11) מיום 9.10.11 עלתה תמונה זהה לזו העולה מההודעות שמסרו; לפיה הגיעו הם לארץ כעובדים זרים בענף הדיג,

ולמתכונת העסקתם, כמו גם להליך איתורם והכשרתם, אין כל קשר לתפקידו של ימאי.

כך למשל, העיד אחד העובדים בעדותו בבית הדין (מ"א 10, פרו' מיום 9.10.11, עמ' 22-28), ולפיה הגיע לישראל "לעבוד עם דגים", וזאת באמצעות משרד מסרילנקה אשר נתן לו נייר ואמר לו להגיע "לאחד בשם חיים", אשר גם היה "הבוס בעבודה". עוד הוסיף, כי החל לעבוד ביום 20.1.11, לא קיבל כל תשלום, וסיים ב-17.2.11. עוד תיאר את שעות העבודה הארוכות מדי יום, תוך שהוא מתאר כי לא עבד בים אלא בנמל, למעט יום אחד. יצוין, כי עדותו של עד זה לא נסתרה בחקירתו הנגדית, ועולה ממנה כי הינו דייג במקצועו, וכי לשם כך הגיע לארץ, אך בפועל סידר רשתות והביא קרטונים למשאית.

גם העובד פרננדו סוג'יט העיד בבית הדין (מ"א 10, פרו' מיום 9.10.11, עמ' 15-22), ומעדותו עולה גירסה דומה, ולפיה הינו דייג במקצועו, תוך שהוא הכחיש כי עבר הכשרה כלשהי בתחום הימאות עובר להגעתו ארצה.

גם עד זה העיד כי עבד שעות ארוכות כולל עבודה בלילה, וכן שגם הוא לא קיבל תשלום, תוך שגם הוא מתאר כי פנה למר חיים אזולאי ואמר כי אינו מוכן לעבוד מבלי שישופק לו אוכל, ותוך שהוא מוסיף כי עבד עד יום 17.2.11 ושכר לא ראה. לאחר שבוע עבודה החל העובד לעבוד במשך שבועיים בנמל, וזאת מבלי לצאת לים.

20. גם בעדותו של מר חיים אזולאי לא היה כדי לקעקע את האמור בהודעות העובדים ובעדותם המוקדמת. עד זה העיד, כי אביו הוא בעל מניות בחברות אך בפועל הוא מנהל את החברות. בחקירתו הראשית תיאר הוא את דרכי גיוס העובדים וכן את אופי העבודה שלדידו נעשית בעיקרה מחוץ למים הטריטוריאליים של ישראל. בהתאם לגירסתו, הימאים אינם עובדים זרים וגם לא תיירים, הם ימאים לכל דבר, שהגיעו עם פתק - ימאי. עד זה המשיך ופירט ביחס למשרדים הממשלתיים האחראים על קליטת הימאים, כמו גם ביחס לאמנות עליהן חתומה המדינה, וכן תיאר את אופן כניסתם ארצה, תוך שהוא מציין כי העובדים הינם ימאים ושכניסתם ארצה אושרה בתור ימאים.

עדות זו למעשה מגלמת את הגנת הנאשמות בתיק. עם זאת, גירסה זו של הנאשמות, לפיה דובר בימאים, התבררה כלא נכונה וכמנוגדת לעובדות שהוכחו. אמנם, מהמוצגים ה-3/ה-5 עולה כי הוצגה תעודת ימאי ביחס לכל אחד מהעובדים, בצמוד לרשיון מבקר גבולות שהונפק בהתאם לתעודת הימאי; אך בפועל התברר כי העובדים עבדו כדייגים לכל דבר ועניין. הוכח כי העובדים אמנם נכנסו במסווה של ימאים, אולם עבודתם לא הזכירה ולו בדוחק את תפקיד הימאי. העובדים הובאו מסרילנקה באמצעות חברת כוח אדם, ועבדו בדייג, כאשר ביצעו גיחות לים וחזרה; תוך שחלק נכבד מהזמן הם שהו על החוף, בין אם בביצוע עבודה על החוף ובין אם שהות אחרת שאינה עבודה.

הנאשמות ניסו לתלות יהבן בכך שלעובדים היתה תעודת ימאי והם נכנסו לישראל כדין עם חתימת ביקורת גבולות ביום 19.1.11, וזאת בניגוד לאמור בתעודת עובד ציבור של מר קלדרון, ראש ענף החקירות במרחב ת"א. יצוין, כי עד זה בהגינותו הודה שישנה סתירה בין הרשום במערכת "אביב" לבין אישור הבקר; דא עקא, אין בכך כדי לשנות את מסקנת בית הדין לפיה בפועל עבדו העובדים כדייגים ולא כימאים.

גם המפקח מר מאיר דוד העיד בבית הדין, וגירסתו לא נסתרה. בעדותו הסביר כיצד הטיל את הקנסות נשוא תיק זה. עד זה הסביר ביחס למועד התגבשות העבירה בחודש 3/11 בשים לב כי משכורת פברואר לא שולמה.

עוד ציין הוא, כי העובדים עבדו בחודשים ינואר-פברואר 2011 כמצוין בכתב האישום, וכן שלא בדק את כשירות כניסתם לארץ, אלא רק את תנאי העסקתם, היות ובדקו את עניינם כעובדים זרים ולא כימאים.

גם כאן ניסו הנאשמות לעמת את המפקח עם מסמך בקר הגבולות שאישר כניסת העובדים לישראל, אך אין לכך כל משמעות לנוכח העובדות שהוכחו, לפיהן בפועל עבדו העובדים כדייגים ולא כימאים. עד זה גם התייחס להליך המשפטי האזרחי בין העובדים למעסיק שהסתיים בפשרה, תוך שהוא מציין מדוע אין בו כדי להשליך על ההליך הפלילי דנן, והדברים ברורים גם בלא עדותו זו.

גב' איריס אלדר, ששימשה כמפקחת במאשימה, אף היא העידה בבית הדין, אך אין בעדותה כדי להעלות או להוריד לעניין דנן, היות והסתבר שאין המדובר בתיק שהיא ניהלה אותו מתחילתו ועד סופו.

21. מכל האמור לעיל עולה, כי העובדים נשוא כתב האישום הובאו לארץ באמצעות הנאשמות 1 ו-2 על מנת לעבוד כדייגים. אומנם, העובדים נשוא כתב האישום נכנסו לארץ עם פנקס ימאי, אך בפועל עבדו כדייגים וכן בעבודות תומכות דייג, כאשר עבודתם רובה ככולה בוצעה במים הטריטוריאליים של מדינת ישראל וכן בנמל אשדוד עצמו. לעובדים לא ניתנה הכשרה כלשהי, ולמעשה הם היו עובדים זרים לכל דבר ועניין.

עוד עלה, כי לא נערך לעובדים ביטוח רפואי.

בנוסף, עלה כי לעובדים לא שולם שכר כלל ושכר מינימום בפרט, וזאת כעולה מעדותם המוקדמת של העובדים שלא נסתרה. יצוין, כי גם לו היה מוכח שהעובדים עבדו תקופה קצרה יותר מזו אשר לה טענה המאשימה, עדיין לא היה בכך כדי לזכות את הנאשמות, היות ועלה כי לא שולם להם שכר כלל.

22. לאור כל האמור לעיל, במסגרת תיק 42470/04/16 אני מרשיע את נאשמות 1-2 באי תשלום שכר מינימום, עבירות על סעיף 2 ו-14 לחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987 (6 יחידות עבירה); וכן באי הסדרת ביטוח רפואי לעובדים זרים - עבירה בניגוד להוראות סעיפים 31 ו-2(ב)(3) לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 (3 יחידות עבירה).

23. הכרעת הדין תשוגר אל הצדדים בדואר לאור בקשתם.

24. מועד לטיעונים לעונש ייקבע בנפרד - לענין 27.4.21.

ניתנה היום, י"ד אייר תשפ"א, 26 אפריל 2021, בהעדר הצדדים

עמוד 11

